

GOZOS EN ALABANZA DE NUESTRA SEÑORA DE VALLIVANA

Aparecida y venerada en el término de la Ciudad de Morella.

Pues sois del mundo alegría,
por ser de Dios Madre amada;
*Sed siempre nuestra abogada,
de Vallivana María.*

Estrella la más brillante
y alegría sois del suelo,
de afligidos el consuelo,
de los Cofrades amante;
sois guía del caminante
que con Vos no se extravía.
Sed...

Sois sol que nos ilumina,
Madre tierna que nos ama,
amparo de quien os llama,
tutora que patrocina,
universal medicina
en la vida y agonía.
Sed...

Después que se conquistó
nuestra ciudad de Morella,
una Imagen la más bella
a un pastor se apareció,
y en la cueva encontró
una vela que ardía.
Sed...

Cinco siglos transcurrieron
tal tesoro en ausencia,
por divina providencia

sus devotos la escondieron
por el miedo que tuvieron
al moro y su tiranía.
Sed...

A Jaime rey valeroso,
que a Morella conquistó,
María le protegió
para salir victorioso
contra el muslim orgulloso,
que en dicha ciudad vivía.
Sed...

Después que se apareció
la Imagen en Vallivana,
la gran piedad morellana
un templo le edificó,
y por Patrona eligió
a la Madre la más pia.
Sed...

En el Mayo en procesión,
los devotos morellanos
a María en propias manos
presentan su corazón;
y escudo por medallón
ostenta su Cofradía.
Sed...

Contra la peste abogada
demuestra su valimiento,
con tal virtud y portento,
que a su invocación curada

Morella, ya contagiada,
alcanzó lo que pedía.
Sed...

Si Morella por sequía
se encuentra en gran aflicción,
acude a su protección
y poderosa valía;
y atendiendo a su oración
la lluvia les concedía.
Sed...

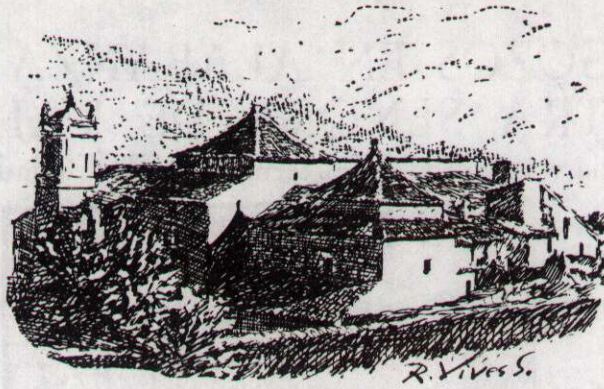
Con entusiasmo y unión,
en los sexenios Morella,
a la más brillante estrella
consagra su corazón,
ocho días de función,
con muchísima armonía.
Sed...

¡Ea, pues, oh Virgen santa!
Inclinad el corazón
del que os rinde adoración
y se humilla a vuestra planta.
Vuestra vista nos encanta,
cantemos con alegría.
Sed...

Pues sois del mundo alegría
por ser de Dios, Madre amada:
*Sed siempre nuestra abogada,
de Vallivana María.*

V. Ruega por nosotros, Santa Madre de Dios, R. Para que seamos dignos de las promesas de Nuestro Señor Jesucristo. O R E M O S Ob Dios, que, constituídos bajo el singular patrocinio de la bienaventurada siempre Virgen María, quisiste enriquecernos con perpétuos beneficios; concede a los que te suplican, que quienes nos alegramos en la tierra con la veneración de María disfrutemos en el Cielo de su vista. Por Jesucristo, Señor nuestro. Amen.

Text d'uns Goigs estampats a Morella en el segle XIX per IMP. DE JOSE SOTO, originals de Josep Segura Barreda, Prev. La imatge és una xilografia anònima que il·lustra uns Goigs del segle XVIII, i sense peu d'impremta. Amb llicència eclesiàstica. Any 1988.

Santuari de Vallivana.

SANTUARI DE VALLIVANA

MORELLA. La ciutat de Morella està situada al nord de la província de Castelló, a 63 quilòmetres de Vinaroç i a 1000 metres d'alçària. És la capital de la comarca del Maestrat (potser mal dit, perquè no va pertànyer, mai, a cap Ordre Militar) o dels Ports, com en diuen ara.

Qüestiona amb el Forcall, el fet d'ésser o no ésser, l'antiga BISGARGIS, corresponent a la CASTRA ELIA dels romans. Fou conquistada als moros, que l'anomenaven MAURELA o MUREL-LA, per Don Blasco de Alagón (any 1234), però tot seguit passà a poder del Rei En Jaume I. En la guerra de Successió fou fidel a Felip V, mentre les «aldees» ho eren a l'Arxiduc. Fou cèlebre en les guerres carlines per les accions militars en què es va veure involucrada tot sovint.

El seu terme fou immens, puix contenia les actuals viles de Coves de Vinromà, Albocàcer i Ares (independitzades ja l'any 1242); Culla, Molinell, Benasal, Villar de Canes i Torre En Basora, (independitzades l'any 1294); Castellfort, Villafranca del Cid, Portell, Cinctores, Forcall, Saranyana (avui dia desapareguda) Olocau del Rei i Vallibona, conegudes com «aldees» de Morella. També tenia jurisdicció en els barris de La Mata, Chiva i Palanques, com també en les Baronies i Senyories de Zorita, Catí, Herbés, Ortells, Todoella i tota la Tinença de Benifaçà amb la seva «setena»: Bel, Ballester, Boixar, Castell de Cabres, Corachar, Fredes i la Pobla de Benifaçà.

L'any 1691, les «aldees» van obtenir llur independència.

Morella és mare de molts fills il·lustres; entre ells esmentarem: Dos cardenals, tretze bisbes, dos virreis i una veritable multitud de savis i virtuoses sacerdots i religiosos, poetes, músics, escriptors... Durant el temps medieval i el renaixement, fou un centre importantíssim d'art pels seus pintors, esculpors, esmaltadors, ceramistes i forjadors.

Tota ella, en conjunt, presenta una admirable vista panoràmica quan hom la veu de lluny. Esmentarem el CASTELL, de llarga història; presó de personatges il·lustres com Sant Vicenç i Sant Valero, màrtirs en el segle IV; Carles de Viana i Ausias March... Les MURALLS, TORRES i PORTES, de fa poc restaurades; la BASILICA DE SANTA MARIA que és el temple gòtic més bell i interessant de tota la regió (segles XIII i XIV), amb un cor probablement únic en el món. L'ARXIU HISTORIC ECLESIASTIC i el MUSEU ARXIPRESTAL. El CONVENT DE SANT FRANCESC, L'ALMUDIN o LLOTJA, L'AJUNTAMENT. El temple de SANT NICOLAU. Les Parròquies de SANT JOAN i de SANT MIQUEL. L'AQUÛDUCTE. Edificacions totes del segle XIII i el XIV. També cal esmentar els PEIRONS o Creus de Terme (segles XV i XVI). Als afores hi ha un important nombre d'ermites edificades entre els segles XV i el XIX.

El cens de 1877 donava 7190 habitants; el de l'any 1970, en canvi, 3652.

SANTUARI DE LA MARE DE DEU DE VALLIVANA

S'aixeca a 25 quilòmetres de Morella i ran de la carretera número 232, en direcció a Vinaroç. És un temple neoclàssic amb la portada barroca que va substituir a unes edificacions anteriors. Té adossada la «Hospederia» amb uns finestrals gòtics, corresponents a l'habitació que ocupà Sant Vicenç Ferrer l'any 1410.

La imatge de SANTA MARIA DE VALLIVANA és de fang cuit i mesura 25 centímetres d'alçària, és d'estil gòtic i del segle XIV; idèntica a la de Nostra Senyora de la Font, de Castellfort. Probablement van ésser modelades per una mateixa mà.

La tradició ens conta que fou trobada per un pastor, advertit pels insistents lladrucs del seu gos que el van emmenar a una cova. Allí trobà la santa imatge il·luminada extraordinàriament per un ciri encès i en son corresponent candeler. Als peus de la imatge hi havia un pergami, que, per desgràcia, ningú no es preocupà de llegir. Potser en ell restava anotada la història d'aquesta advocació mariana, que, segons diu algú, començà amb la predicació de Sant Jaume, el qual, passant per aquest indret, ens hauria deixat una imatge de Maria.

Entre els cultes que Morella «fidelis, fortis et prudens» dedica a la Mare de Déu de Vallivana, sobresurten els de les extraordinàries FESTES SEXENALS que tenen llur origen en un Vot de Poble fet amb motiu d'una paorosa pesta que flagellà Morella durant l'any 1672.

Cada sis anys, doncs, els morellans es superen en exornar amb un entusiasme excepcional els carrers, manifestant-se llur sincer i fervent esperit religiós amb nombrosos actes de cristiana pietat que es demostra en les Celebracions Eucarístiques i de la Paraula, durant la solemníssima Novena. Es fonament emotiva l'Entrada del Romeus, quan tornen de cercar a peu al llunyà Santuari la imatge venerada. Resulta espectacular la Processó del diumenge següent al 15 d'agost (començament del Novenari), amb les representacions bíbliques, i el folklore de les dances (pròpies de cada Gremi), entre les quals excel·leix la dels «torneros».

La imatge de Santa Maria de Vallivana fou coronada canònicament en el Sexeni de 1910. L'altre Sexeni de 1952 la va veure proclamada, també canònicament, Patrona de la Ciutat.

El Santuari va ésser profanat amb la destrucció dels altars i imatges en la persecució religiosa del 1936. Amb tot, la Providència volgué que es salvés la venerada imatge de Santa Maria de Vallivana, que, passada ja la maltempada, tornà a rebre i segueix rebent, com es va manifestar en el darrer Sexeni del 1982 i en l'ANUNCI del Sexeni d'enguany (1988), que serà el XLIX, les manifestacions d'amor i agraïment d'un poble que la venera com un bon fill venera a la més excel·lent de les mares.

SANTIAGO CASANOVA I GINER, Prev.

(Aquesta edició és un facsímil del Goig 960 de la Col·lecció de Goigs de l'impressor Ricard Vives i Sabaté, i s'ha fet amb llicència d'ell, i a càrrec de l'Administració del Santuari).

ANY MARIÀ - 1987-1988. Publicacions de Mn. Santiago Casanova n.º 12.

ES. MARIANA